

3.2 Kasvatus- ja opetus

3.2.1 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tarkoituksena on tarjota laadukasta ja yksilöllistä kasvatusta ja opetusta varhaiskasvatusikäisille lapsille perheiden tarpeita vastaavalla tavalla. Varhaiskasvatusmuotoina ovat päiväkotihoido ja perhepäivähoito sekä esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus. Päiväkodissa tarjotaan vuorohoitoa tarpeen mukaan. Varhaiskasvatus vastaa myös lasten kotihoidon tuesta sekä muille kunnille myytävistä ja muilta kunnilta ostettavista varhaiskasvatuspalveluista.

Toiminnan lähtökohtana on voimassa oleva Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022*, jonka pohjalta on laadittu paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma 1.8.2022. Toiminnan toteuttamisen painopistealueena on vuoden 2024 osalta ollut laadukkaan ja turvallisen kokopäiväpedagogiikan toteuttaminen arjessa, positiivinen pedagogiikka, hyvän huomaaminen ja lasten vahvuuksien tunnistaminen.

Varhaiskasvatuslain mukaan jokaisessa päiväkotiryhmässä tulee olla vuoteen 2030 mennessä kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa ja/tai varhaiskasvatuksen sosionomia. Punkalaitumelle saatiin palkattua varhaiskasvatuksen sosionomi 1.8.2024 alkaen. Päiväkodissa on tällä hetkellä kolme ryhmää, jossa yhdessä on 1 varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja sosionomi, yhdessä 2 varhaiskasvatuksen opettajaa ja yhdessä 1 opettaja. 1.8.2024 alkaen täytettiin myös varhaiskasvatuksen erityisopettajan paikka.

Punkalaidun siirtyi 1.8.2024 alkaen tarjoamaan maksutonta varhaiskasvatusta punkalaitumelaisille varhaiskasvatusikäisille lapsille. Tulorajat olisivat nousseet taas 1.8.2024 alkaen niin paljon, että maksavien asiakkaiden osuus olisi pienentynyt entisestään. Tämän takia kunnassa päätettiin luopua asiakasmaksuista kokonaan. Maksuton varhaiskasvatus on myös vetovoimatekijä uusien kuntalaisten houkuttelemiseksi.

Punkalaitumen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa käynnistettiin Liikkuvien lasten laidun – hanke. Hankkeeseen saatiin Aluehallintovirastolta Liikunnallisen elämäntavan paikallista kehittämisavustusta. Hankkeen myötä päästiin kehittämään varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen välistä yhteistyötä ja toteutettiin liikunnallisia yhteisiä tapahtumia. Yhteisten tapahtumien lisäksi henkilökuntaa koulutettiin sekä yksiköihin saatiin tehtyä uusia liikuntavälinehankintoja. Hankkeen lisäksi kunta oli mukana Liikkuva varhaiskasvatus- ohjelmassa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi valtion erityisavustusta varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024–2027. Erityisavustuksella varhaiskasvatukseen palkattiin yksi ylimääräinen määräaikainen lastenhoitaja vastaamaan lasten tuen tarpeisiin ja suhdelukuja pienentämään ryhmiin.

Tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TP 2024	TA 2025	TS 2026
Päiväkotihoitopäiviä	8720	8100	8447	8000	8000

lapsia/hoitohenkilö	6,8	6,5	5,0	6,5	6,5
Perhepäivähoito					
hoitopäiviä	1978	2100	1418	1800	1800
lapsia/hoitohenkilö	KA 3,5	4,0	3,0	4,0	4,0
Lasten kotihoidontuki	KA 18	17	16	15	15

Vastuualue	Varhaiskasvatus	Käyttösuunnitelma	Toteuma 31.12.2024
Vastuuhenkilö	Varhaiskasvatusjohtaja		
Tehtäväalueet	Varhaiskasvatus		

Strategiaa tukevat tavoitteet	Arviointikriteeri ja tavoitetaso	Tarkennettu tavoite, aikataulu ja vastuuhenkilö	
Ympäristökasvatuksen kehittäminen:			
Turvallisuus	Uutena tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma, muiden päivitys	Toiminnan pohjana olevien suunnitelmien päivittäminen ja ajantasaistaminen. Vuosi 2024. Varhaiskasvatusjohtaja ja henkilökunta	Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma valmis.
	Ympäristön turvallisuus	Arviointia ja kehittämistä. Mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.	Henkilökunnan kanssa arvioitu ja kehitetty ympäristön turvallisuutta täyttämällä turvallisuuslomake. Lähietsintäsuunnitelma päivitetty ja lähietsintäharjoitus toteutettu.
Kestävät valinnat toimintakulttuuriin	Lasten kanssa kierrättäminen ja hävikkiruuan vähentäminen	Hävikkimäärän seuraamista koko vuoden ajan yhteistyössä ruokapalveluiden tuottajan kanssa. Vuosi 2024. Henkilökunta	Lasten kanssa kierrätetty viikoittain, hävikkiruokaa seurattu ruokapalveluiden tuottajan kanssa. Lasten kanssa tarkempi seurantajakso toteutettiin syksyllä.
Hyvinvointia tukevat tavoitteet	Arviointitapa/mittarit/ osallistaminen	Tarkennettu tavoite, aikataulu ja vastuuhenkilö	Toteuma 31.12.2024
Laadukas kokopäiväpedagogiikka varhaiskasvatuksen arjessa, jossa	Huoltajien kanssa käytävät varhaiskasvatuksen aloituskeskustelut toteutuvat 100- prosenttisesti	Varhaiskasvatuksessa toiminnan suunnittelussa kuuluu myös lasten ja	Aloituskeskustelut toteutuneet, perheiden toiveita kuultu yhteisissä keskusteluissa.

tavoitteet asetetaan aikuisten toiminnalle, lasten tarpeisiin pohjautuen	Huoltajien kanssa käytävät lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakestukset toteutuvat 90-prosenttisesti. Lasten asiakastytyväisyyskyselyt, arviointiasteikko hymyinaamat, tavoite 90-prosenttisesti hymyä	perheiden ääni. Perheille tarjotaan mahdollisuuksia vaikuttamiseen. Vuosi 2024. Varhaiskasvatusjohtaja ja henkilökunta.	Varhaiskasvatussuunnitelmakestukset pidetty. Vanhemmille laadittu kysely yhteistyöhön liittyen loppuvuodesta. Lasten asiakastytyväisyyskysely toteutettu. Hymyä 78 %, neutraali 9 %, surullinen 13 %, tavoitetta ei saavutettu.
Hyväksyvä, avoin ja kannustava työilmapiiri	Uudet työntekijät ja lyhytaikaiset sijaiset perehdytetään kunnan ohjeistuksen mukaan. Palaverissa henkilöstöä rohkaistaan tuomaan esille ajatuksiaan ja ehdotuksiaan. Henkilökunnalle mahdollistetaan säännölliset keskustelut esimiehen kanssa.	Jatketaan kehittämisen Hyvän mielen työpaikka-käytäntöjä. Panostetaan ennakoivaan ja joustavaan varhaiskasvatukseen arkeen. Vuosi 2024. Varhaiskasvatusjohtaja ja henkilökunta.	Perehdytyksessä huomioitu kunnan ohjeistus. Hyvän mielen työpaikkakäytännöt toteutuneet. Henkilökunnan kehityskeskustelut pidetty 30.4 mennessä. Viikoittaiset tiimipalaverit toteutuneet hyvin.

3.2.2 Perusopetus

Yhteiset, Keskuskoulu, Pohjoisseudun koulu, Yhteiskoulu

Toiminnan lähtökohtana oli voimassa oleva opetussuunnitelma, joka ohjaa valtakunnallisesti ja paikallisesti koulujen toimintaa.

Kunta järjesti esi- ja perusopetusta oppivelvollisille kunkin yksilöllisten edellytysten mukaisesti ja valvoi muutaman oppivelvollisen kotiopetuksen edistymistä. Valmistavaa opetusta ei järjestetty. Pohjoisseudun koululla ja Keskuskoululla järjestettiin esiopetusta ja perusopetusta vuosiluokille 1–6. Yhteiskoulussa järjestettiin perusopetusta vuosiluokille 7–

9. Perusopetuslain mukaista AP-IP-toimintaa koululaisille järjestettiin Keskuskoululla, Pohjoisseudun koululla ainoastaan IP-toimintaa. AP-IP-toimintaan osallistui 40-50 oppilasta.

Hankerahoituksella palkattiin resurssiopettaja ja koulujen kerhojen toiminta oli myös hankerahoitteista. Jokaisessa kouluyksikössä järjestettiin vuoden aikana kerhoja.

Oppilaiden poissaolot koulusta lisääntyivät. Runsaat poissaolot aiheuttavat oppilaille vaikeuksia opinnoissa menestymiseen. Joillakin oppilailla on vaikeuksia saada jopa riittävät tiedot ja taidot perusopetuksen päättötodistukseen. Poissaolot aiheuttavat myös lisääntyvää tuen tarvetta ja erityisjärjestelyjä koulunkäyntiin, mikä taas työllistää ja kuormittaa koulun henkilökuntaa.

Hyvinvointialueen järjestämä opiskeluhoito oli syyslukukaudella mitoituksen mukaista terveydenhoitajan ja kuraattorin palveluissa, psykologipalveluiden saatavuudessa oli edelleen ongelmia.

Oppilasmäärät	2020	2021	2022	2023	2024
Keskuskoulu	126	117	113	100	102
Pohjoisseudun koulu	65	64	68	63	67
Yhteiskoulu	102	103	91	89	82
Valmistava opetus	6	0	0	0	0

Vastuualue	Perusopetus	Käyttösuunnitelma	Toteuma 31.12.2024
Vastuuhenkilö	Yhteiskoulu-lukion rehtori		
Tehtäväalueet	Yhteiset, Keskuskoulu, Pohjoisseudun koulu ja Yhteiskoulu		

Strategiaa tukevat tavoitteet	Arviointikriteeri ja tavoitetaso	Tarkennettu tavoite, aikataulu ja vastuhenkilö	
Nuorten osallistumisvajeen korjaaminen			
- osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen	Jokaisessa kunnan koulussa järjestetään sellaista toimintaa, joka edesauttaa oppilaiden osallisuutta ja koulu yhteisöön kuulumista.	Koko koulu yhteisö. Ryhmytykset erityisesti lukuvuoden alkaessa. Kiusaamiseen ennaltaehkäisy ja siihen puuttuminen ja tapausten selvittäminen	Kiusaamis-/riitatilanteita on joitakin ollut ja ne on pyritty selvittämään. Ennaltaehkäisevänä toimintana on ollut esimerkiksi luokkien välisiä leikkimielisiä kilpailuja.
-toimivat oppilaskunnat jokaisessa koulussa	Oppilaskunnat kokoontuvat säännöllisesti ja heidän vastuullaan on erilaisten tapahtumien järjestäminen	Oppilaskuntien ohjaavat opettajat ja koulujen johtajat. Oppilaskuntien hallitukset kokoontuvat säännöllisesti ja järjestävät koko oppilaskunnalle teemapäiviä/tapahtumia. Koko lukuvuosi	Oppilaskuntien hallitukset ovat kokoontuneet säännöllisesti kaikissa perusopetuksen yksiköissä ja järjestäneet koko oppilaskunnalle tapahtumia/teemapäiviä.
Hiilineutraalisuus - oppilaita opetetaan ja kasvatetaan kierrätykseen ja jätteen määrän vähentämiseen	Kouluruuan jätehävikkiä seurataan	Koulujen johtajat. Jätehävikkiä seurataan päivittäin yhteistyössä ruokapalveluiden tuottajan kanssa. Koko lukuvuosi	Jätehävikkiä on seurattu. Hävikki on ollut 1.5-3 kg päivässä/100 oppilasta. Hävikki pieneni jonkin verran ruokapalvelun tuottajan vaihduttua marraskuussa
Hiilineutraalisuus -Vanhasta uutta	Erasmus-hankkeen teemana on vanhasta uutta ja se tuodaan koulujen toimintaan laajemmin.	Erityisesti Erasmutoiminnassa olevat opettajat. Kierrättäminen, duunaus. Koko lukuvuosi	Kevätlukukaudella 2024 Yhteiskoulussa toimi Erasmuskerho, jonka painopisteenä oli kierrättäminen ja duunaus. Kierrättäminen ja duunausta tuotiin esille myös eri oppiaineissa lukuvuoden aikana kaikille oppilaille.
Hyvinvointia tukevat tavoitteet	Arviointitapa/mittarit/ osallistaminen	Tarkennettu tavoite, aikataulu ja vastuhenkilö	

Hyvinvointia tukeva tavoite on lasten ja nuorten masennuksen ja ahdistusoireilun havaitseminen ja ennaltaehkäisy. Tavoite on myös hyvinvointialueen opiskeluhoollon tavoitteissa.	Kouluterveyskyselyn ja koulujen omien kyselyiden perusteella tulkitaan tavoitteen toteutumista. Koulujen toiminta tukee ajatusta ennaltaehkäise-havaitse-auta Riittävät opiskeluhoollon palvelut.	Riittävä ja tarkoituksenmukainen määrä kyselyitä. Koulujen toiminta tukee ajatusta ennaltaehkäise-havaitse-auta. Riittävät opiskeluhoollon palvelut. Koulujen johtajat. Koko lukuvuosi.	Asiakastyytyväisyyskysely tehty sekä huoltajille ja oppilaille. Opiskeluhoollon palveluiden osalta on ollut puutteita. Erityisesti psykologi ja kuraattoripalveluissa. Syyslukukaudella kuraattoripalveluissa on ollut enemmän pysyvyyttä, ja sen on ollut mitoituksen mukaista.
---	---	---	--

3.2.3 Lukio-opetus

Punkalaitumen lukio on paikkakunnan ainoa toisen asteen oppilaitos. Punkalaitumen lukiossa opiskeli vuoden aikana yli 50 paikkakuntalaista nuorta ja yli 10 vieraskuntalaista opiskelijaa. Opiskelijat saivat laadukkaan ja monipuolisen opetuksen ja opiskelijat menestyivät myös opinnoissaan erinomaisesti.

Toiminnan lähtökohtana oli voimassa oleva opetussuunnitelma, joka ohjaa valtakunnallisesti ja paikallisesti lukion toimintaa.

Opiskelijamäärä oli vuoden lopussa 64 eli tavoite, että opiskelijoita yli 50 täyttyi. Opiskelijakohtainen yksikköhinta vuodelle 2024 oli n. 11600 euroa eli valtionosuuksia lukiokoulutukseen Punkalaitumen kunta sai n. 742000 euroa. Lähivuosina opiskelijamäärät lukiossa tulevat todennäköisesti laskemaan, mutta ns. syrjäisyyslisä tulee ilmeisesti säilymään eli kunta tulee saamaan jatkossakin korotettua yksikköhintaa.

Kansainvälisyyteen resursoitiin ja lukio oli mukana Erasmus-projektissa. Lisäksi lukio meni mukaan Finest Futuren toimintaan, jonka tarkoituksena on saada ulkomaalaisia opiskelijoita lukioon. FF kautta ei otettu vielä yhtään opiskelijaa.

Opiskelijoiden hyvinvointi oli yksi vuoden painopistealueista ja siihen panostettiin monella tavalla. Yhteishanke Urjalan, Akaan ja Pälkäneen kanssa oli varsin mielekäs kokemus sekä opiskelijoiden ja opettajien osalta. Hanke mahdollisti muutaman varsin laadukkaan hyvinvointia tukevaa päivää ja Väinö Linnan lukion opiskelijoiden vierailun Punkalaitumen Lukioon

Oppilasmäärät	2020	2021	2022	2023	2024
Lukio	37	46	67	61	64

Vastuualue	Lukio	Käyttösuunnitelma	Toteuma 31.12.2023
Vastuuhenkilö	Yhteiskoulu-lukion rehtori		
Tehtäväalueet	Lukio-opetus		

Strategiaa tukevat tavoitteet	Arviointikriteeri ja tavoitetaso	Tarkennettu tavoite, aikataulu ja vastuhenkilö	
Lukio-opetuksen kehittäminen ja monipuolistaminen	Oppilasmäärä yli 50 Kansainvälisyys (Erasmus, Saksan vaihto, Finest Future)	Lukio/Yhteiskoulu on mukana Erasmus-ohjelmassa. Lukio Finest Futuressa mukana. Kevät 2024. Rehtori, opettajat	Lukion oppilasmäärä vuoden 2024 lopussa 64. Lukio on Erasmus-ohjelmassa mukana. Finest Futuressa lukio mukana, mutta sen kautta ei otettu yhtään opiskelijaa. Lukio on ollut hyvin esillä somessa lehdissä.
Hyvinvointia tukevat tavoitteet	Arviointitapa/mittarit/ osallistaminen	Tarkennettu tavoite, aikataulu ja vastuhenkilö	
Hyvinvointia tukeva tavoite on oppilaiden ja henkilökunnan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parantaminen	Kouluterveyskyselyn ja koulujen omien kyselyiden perusteella tulkitaan tavoitteen toteutumista. Koulun toiminnassa on elementtejä, jotka tukevat sekä opiskelijoiden että henkilökunnan hyvinvointia. Tavoite on myös hyvinvointialueen opiskeluhoollon tavoitteissa.	Rehtori ja opettajat. Koko lukuvuosi. Järjestetään hyvinvointia tukevaa toimintaa. Riittävä määrä kyselyitä.	Hyvinvointia tukevaa toimintaa on järjestetty mm. teemapäivien muodossa. Hyvinvointia tukeva yhteishanke Urjalan, Pälkäneen ja Akaan kanssa loppui keväällä 2024. Asiakaskyselyt tehty lukuvuoden lopussa.